

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

20.02.2018

Hørings svar om egen pensjonskonto og 12-månedersregelen

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene (LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Forbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund og Statens Vegvesens Forbund) viser til Finansdepartementets høringsnotat av 21.11.2017 med forslag til endringer i innskuddspensjonsloven som åpner for at arbeidstaker kan samle sin pensjonskapital på én pensjonskonto. Videre foreslås det at arbeidstaker skal ha krav på å få med seg opptjent pensjonskapital uavhengig av lengden på arbeidsforholdet. I dagens regelverk må arbeidstakeren ha vært ansatt i minst 12 måneder for å ha krav på å få med seg oppspart pensjonskapital.

Sammendrag

Pensjonistforbundet er positive til en pensjonskonto som automatisk slår sammen hvert enkelt pensjonskapitalbevis, og dermed kan redusere kostnader. Andre tiltak som kan gi mer pensjon for pengene bør også vurderes. Forvaltning av pensjon bør fortrinnsvis skje i indeksfond med lave gebyrer. Standardporteføljenes kostnader og planer for nedtrapping av aksjeandeler bør granskes nærmere. Arbeidstakers rett på selvvalgt leverandør på løpende opptjening er ikke nødvendig for å innføre «egen pensjonskonto». 12 månedersregelen i innskuddspensjonsloven bør fjernes.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Hammersborggt. 12
Inngang Torggata

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Økt individualisering – manglende interesse

Tjenestepensjonssystemet i privat sektor har i en periode gått i retning av økt individualisering, hvor mer av risikoen og ansvaret for forvaltning har blitt overført til arbeidstaker, og mindre på pensjonsleverandør og arbeidsgiver. Den store utbredelsen av innskuddspensjonsordninger, og reduksjonen av ytelsespensjonsordninger er det fremste eksempelet på dette. Samtidig må vi erkjenne at de færreste er veldig interessert i pensjon generelt og i forvaltningen av pensjonskapitalen spesielt. Dette taler for at vi bør ha gode standardløsninger for de som ikke har interesse av eller kompetanse til å foreta egne fondvalg eller slå sammen pensjonskapitalbevis.

Egen pensjonskonto

Når en arbeidstaker med innskuddspensjon avslutter arbeidsforholdet utstedes det et pensjonskapitalbevis, som er en konto med pensjonskapital. Da slutter samtidig den tidligere arbeidsgiveren å betale administrasjons- og forvaltningsgebyrene og arbeidstakeren må selv betale disse kostnadene. Hovedproblemet «egen pensjonskonto» forsøker å løse, er at de fleste pensjonsleverandører tar administrasjonsgebyr for hvert enkelt pensjonskapitalbevis. For personer som har byttet jobb flere ganger og har mange små pensjonskapitalbevis vil disse avgiftene spise unødvendig mye av pensjonskapitalen. Ved å slå sammen flere av dine pensjonskapitalbevis eller flytte pensjonskapitalbevisene til en leverandør uten administrasjonsgebyr, vil du redusere gebyrene og beholde mer av pensjonskapitalen. Alle pensjonsekspertene anbefaler å slå sammen pensjonskapitalbevisene, men problemet er at svært få arbeidstakere gjør det.

En egen pensjonskonto hvor pensjonskapitalbevisene automatisk samles og slås sammen, er dermed en mulig løsning på dette problemet.

Administrasjonsgebyrer

I utgangspunktet løser en pensjonskonto problemet med at det belastes administrasjonsgebyr på hvert enkelt pensjonskapitalbevis, ved at de automatisk slås sammen. Automatiske løsninger som er til det beste for kunden er positivt og noe vi støtter. Samtidig er det viktig å være klar over at ikke alle pensjonsleverandører tar betalt for administrasjonskostnader på pensjonskapitalbevis.

I følge Finansportalen.no sin oversikt (16. feb. 2018) varierer administrasjonsgebyrene mellom de ulike pensjonsleverandørene fra 0 til 468 kroner i året for et pensjonskapitalbevis på 10 000 kroner. Enkelte pensjonsleverandører belaster altså ikke administrasjonsgebyr i det hele tatt. Samtidig er det slik at de to desidert største pensjonsleverandørene i Norge, Storebrand og DNB, krever administrasjonsgebyr for pensjonskapitalbevis, men gjør det ikke for sparing i IPS eller annen privat sparing i fond. Kan administrasjonsgebyrene på pensjonskapitalbevis rettfærdiggjøres av faktiske kostnader, eller bør disse kostnadene kunne dekkes av

forvaltningsgebyrer slik som det gjøres på andre fondsprodukter? Når DNB og Storebrand kan tilby IPS og annen privat fondssparing uten administrasjonsgebyr, viser det at gebyrene ikke er nødvendige i markedet hvor forbrukerens interesse er større. Vi mener det bør vurderes et forbud mot administrasjonsgebyr på pensjonskapitalbevis, fordi tjenestepensjonssystemet bør sikre mest mulig pensjon til arbeidstakere. I dagens system går en unødvendig stor andel av midlene til pensjonsleverandørene.

Mer pensjon for pengene – sett en ny standard

Administrasjonsgebyrer som spiser av pensjonskapitalen er ikke bra, spesielt ikke for små pensjonskapitalbevis. Unødig høye forvaltningskostnader er et annet tilknyttet problem hvor det også må tas grep.

Dersom man ikke foretar egne fondvalg vil pensjonskapitalen bli plassert inn i pensjonsleverandørens standardportefølje. Disse standardporteføljene justerer risikoen etter alderen til kunden og plasserer pensjonskapitalen i ulike fond. Dagens standardporteføljer er imidlertid ikke å anbefale for kundene. En gjennomgang av fondene i standardporteføljene viser at det med få unntak tas relativt høye forvaltningsgebyr for dem. Standardporteføljene består vanligvis av en rekke underliggende fond. Forvaltningskostnadene for kundene med standardporteføljen er i mange tilfeller nesten dobbelt så høye som forvaltningskostnadene på de underliggende fondene. Det betyr at dersom kunden hadde gjort et eget fondvalg og satt sammen nøyaktig den samme porteføljen som standardporteføljen, så ville prisen vært nesten halvert. Pensjonsleverandørene tar altså en betydelig premie for å velge noen fond som man får billigere hvis man velger selv. De færreste tar egne fondvalg og blir dermed værende i den dyrere standardporteføljen.

Vi mener det ikke er noen grunn til at pensjonskapitalbevisene skal være plassert i aktivt forvaltede fond. Standardporteføljene bør bestå av flere indeksfond med lave kostnader. Dersom pensjonskapitalen automatisk plasseres i indeksfond, gir det reduserte forvaltningskostnader, lavere risiko, og en avkastning på linje med markedet som helhet. Det kan fremdeles være fritt investeringsvalg for kunden, og mulig å velge andre fond for de som ønsker det, men standarden må settes på nytt. Dette vil være et viktig tiltak for å sikre mest mulig pensjon for pengene. Med en overgang til indeksfond bør det være rimelig å forvente forvaltningskostnader ned mot 0,2 – 0,3 prosent i året, mot dagens nivåer som kan være 3-5 ganger så høye.

Pensjonsmarkedet er raskt voksende. I følge Finans Norge var det ved utgangen av 2016 omtrent 174 milliarder kroner i aktive innskuddsbaserte ordninger og pensjonskapitalbevis. Nå i 2018 er beløpet antagelig økt til over 200 milliarder. Innskuddspensjonskapitalen vil bli en stadig større del av det norske pensjonssystemet og det er nødvendig at midlene forvaltes på en best mulig måte, slik at det gir mest mulig pensjon til pensjonisttilværelsen.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Hammersborggt. 12
Inngang Torggata

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Ulik nedtrapping

Det er i dag stor spredning mellom pensjonsleverandørene med tanke på ved hvilken alder aksjeandelen i standardporteføljene reduseres. Alle pensjonsleverandørene har standardporteføljer med 100 prosent aksjeandel frem til risikoen gradvis trappes ned frem mot pensjonsalder. Men Nordea Liv trapper ned aksjeandelen fra fylte 55 år, KLP fra 53 år, DNB fra 47 år, Storebrand fra 42 år og Sparebank1 allerede fra 40 år. Det er altså ingen bransjestandard, og pensjonsbeholdningen vil bli betydelig påvirket av tidspunktet for nedtrapping av aksjeandel. Vi ønsker at standardporteføljenes kostnader og nedtrappingsplaner granskes nærmere. Spredningen i nedtrappingsalder vitner i seg selv om at det er svært sprikende hva aktørene i bransjen anser som optimalt.

Selvvalgt leverandør på løpende pensjonsopptjening

I høringsnotatet bes det om innspill på muligheten for å ha pensjonskonto hos en selvvalgt leverandør for pensjonsopptjeningen fra en aktiv innskuddspensjonsavtale. Å kunne velge egen pensjonsleverandør for løpende opptjening kan være et gode, men vi ser ikke at dette er en nødvendig del av forslaget med egen pensjonskonto dersom det medfører økt kompleksitet, og dermed økte kostnader. Vi bør finne løsninger som gir mer pensjon for pengene, og ikke økte kostnader. Arbeidstakeren dekker kostnadene ved tidligere pensjonsopptjening, og arbeidsgiver dekker kostnadene ved løpende pensjonsopptjening. Da har ikke arbeidstakeren noe kostnadmessig insentiv til å velge en annen leverandør for den løpende pensjonsopptjeningen. Så lenge fondsutvalget hos de ulike pensjonsleverandørene er tilstrekkelig, bør fraværet av mulighet til å velge leverandør for løpende opptjening ha liten betydning for arbeidstakeren. En utfordring er naturligvis at de som velger en egen leverandør for tidligere opptjening og som har arbeidsgivers leverandør for løpende opptjening ikke lenger vil ha kun én pensjonskonto. På den annen side vet vi at svært få personer tar aktive valg og flytter på pensjonskapitalbevis. Det er rimelig å anta at de som faktisk vil velge en annen leverandør enn arbeidsgivers leverandør vil være over gjennomsnittet interessert. Dette taler for at disse personene er i stand til å ha oversikt over to pensjonskontoer, én for tidligere opptjening og én for nåværende opptjening. Vi ser dermed ingen grunn til å lovfeste et krav om å kunne samle løpende opptjening hos selvvalgt leverandør.

12-månedersregelen

I dagens regelverk (innskuddspensjonsloven § 6-1) mister arbeidstakeren retten til den opptjente pensjonskapitalen dersom vedkommende slutter før medlemskapet i pensjonsordningen har vart i over 12 måneder. Departementet foreslår å fjerne 12-måneders regelen i innskuddspensjonsloven, og at arbeidstaker skal ha krav på å få med seg opptjent pensjonskapital uavhengig av lengden på arbeidsforholdet.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Hammersborggt. 12
Inngang Torggata

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Pensjonistforbundet støtter fjerningen av 12-månedersregelen. Dagens regelverk kan føre til at enkelte arbeidsgivere bevisst tilbyr midlertidige arbeidskontrakter på under 12 måneder, for å spare pensjonskostnader, noe som rammer arbeidstakeren. Samtidig kan det, som det nevnes i høringsnotatet, ha innlåsnings effekter. Og selv i tilfeller hvor arbeidstaker slutter frivillig innen 12 måneder er det urimelig at arbeidstaker skal straffes for dette gjennom redusert pensjon. Innskuddspensjonen som arbeidstakeren opptjener er en del av den samlede kompensasjonen vedkommende mottar for å utføre arbeidet.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Harald Olimb Norman
Generalsekretær

Sindre Farstad
Rådgiver